

Nr 116.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd; given Stockholms slott den 20 februari 1920.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd.

GUSTAF.

Bror Petré.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

Häri genom förordnas, att 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vägskatten — — — bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet — — — av vägstämmoprotokollet. Vägfyrktalslängden skall senast den 1 december insändas till kommunalstämmans ordförande, varefter längden skall framläggas till granskning och företagas till justering av de väghållningsskyldiga å kommunalstämma i enahanda ordning, som är föreskriven i fråga om granskning och justering av kommunens debiterings- och uppbördslängd. Den justerade vägfyrktalslängden skall förvaras av kommunalstämmans ordförande och vid behov tillställas vägstyrelsen, som omedelbart efter begagnandet skall återställa längden till bemälda ordförande.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

Lag

med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av
under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd.

1 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd undergått granskning och justering inom tid och i den ordning, som föreskrives beträffande kommuns debiterings- och uppbördslängd, skall längden lända till efterrättelse såsom vederbörligen justerad. Har granskning och justering på sätt nyss sagts skett först efter ingången av år 1920 men före denna lags ikraftträdande, vare det ock gällande.

2 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd vid denna lags ikraftträdande icke undergått granskning och justering på sätt i 1 § sägs, skall kommunalstämmans ordförande ofördröjligen föranstalta om längdens framläggande till granskning i den beträffande granskning av kommuns debiterings- och uppbördslängd föreskrivna ordning, och skola de vägbållningsskyldiga, så snart ske kan efter utgången av den tid, varunder längden sålunda skall hållas vederbörligen tillgänglig, företaga längden till justering å kommunalstämma.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5
december 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petersson anförde efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och civildepartementen:

Enligt bestämmelserna i 59 § i lagen angående väghållningsbeværets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall kommunalnämnden låta ur den av nämnden upprättade eller senast den 1 december till nämnden insända vägfyrktalslängden för kommunen införa vägfyrktalen i kommunens röstlängd; varefter och sedan vägfyrktalslängden på enahanda sätt, som i fråga om granskning och justering första gången av kommunens röstlängd är föreskrivet, undergått granskning och justering, vägfyrktalslängden ofördröjligen skall av kommunalstämmans ordförande tillställas vägstyrelsen.

Genom lagen den 23 december 1918 angående ändrad lydelse i vissa delar av förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet hava ändringar blivit vidtagna i fråga om sättet för upprättande samt granskning och justering av den kommunala röstlängden. Sålunda har enligt § 14 kommunalnämndens befattning med upprättande av röstlängden upphört och i stället för förutvarande stadgande, att röstlängden skulle, — på sätt emellertid fortfarande enligt § 65 gäller i fråga om debiterings- och uppbördslängden — genom kommunalstämмоordförändens försorg under viss tid hållas vederbörande tillgänglig och därefter företagas till justering på kommunalstämma i december, är nu föreskrivet, att röstlängden skall avlämnas till ordföranden i den i lag om val till riksdagen den 26 maj 1909 omförmälda valnämnd samt att vad i nämnda lag stadgas om röstlängds framläggande till granskning m. m. samt justering skall äga motsvarande tillämpning beträffande den kommunala röstlängden. Kommunalstämman har alltså numera icke någon befattning med röstlängdens justering.

Vidare tillkommer enligt de nya bestämmelserna angående den kommunala rösträtten sådan rösträtt allenast dem, som äro inom kommunen mantalsskrivna, i följd varav åtskilliga av de i vägfyrktalslängden upptagna kommunmedlemmarna icke återfinnas i den kommunala röstlängden.

Vid nu anförda förhållanden tarva tydligen berörda bestämmelser i 59 § väglagen viss revision.

Någon ändring i fråga om den hittills tillämpade proceduren med vägfyrktalslängdens framläggande till granskning och dess justering å decemberstämman synes ej påkallad. De gjorda ändringarna i förordningen om kommunalstyrelse på landet böra emellertid föranleda en omformulering av nuvarande bestämmelser i 59 § väglagen därhän, att föreskrift gives, att den ordning, i vilken vägfyrktalslängden skall undergå granskning och justering, skall vara den, som gäller beträffande den kommunala debiterings- och uppbördslängden. Med avseende därå, att beslutanderätten rörande debiterings- och uppbördslängden tillkommer de inom kommunen mantalsskrivna, men vägfyrktalslängdens justering lär ankomma på kommunens väghållningsskyldiga, vare sig de äro inom kommunen mantalsskrivna eller ej, synes därjämte böra uttryckligen angivas, att vägfyrktalslängden skall företagas till justering av de väghållningsskyldiga inom kommunen.

Det nu föreskrivna förfarandet med vägfyrktalens införande i den kommunala röstlängden lär däremot icke kunna bibehållas. Med före-

skriften om sådant införande avsågs att med minsta omgång och besvär erhålla röstlängd såväl för de tillfällen, då kommunens väghållnings-skyldiga hava att sammanträda på kommunalstämma för val av ombud å vägstämma, som ock för väghållningsdistriktets allmänna vägstämmor. Föreskriften förutsätter tydligtvis, att den kommunala röstlängden upptager alla de kommunmedlemmar, som finnas intagna i vägfyrektalslängden, men, såsom jag förut erinrat, är detta numera icke fallet. Visserligen skall enligt stadgandet i § 14 mom. 5 i förordningen om kommunstyrelse på landet vid behandling å kommunalstämma av ärende, som angår endast i mantal satt jord, genom kommunalnämndens föranstaltande finnas tillgänglig längd över de i sådant avseende röstberättigade, vilka icke finnas i kommunens allmänna röstlängd upptagna, men i det stora flertalet kommuner upprättas icke sådan tilläggsröstlängd, enär där inga ärenden pläga förekomma, som angå endast i mantal satt jord. För övrigt skulle, då tilläggsröstlängden endast upptager innehavare av i mantal satt jord, ej heller denna längd och den allmänna röstlängden tillsammans komma att upptaga alla de kommunmedlemmar, som förekomma i vägfyrektalslängden.

Införandet av vägfyrektalen i den kommunala röstlängden kan alltså icke numera leda till vinnande av det avsedda resultatet. Det kunde då synas ligga närmast till hands att utbyta denna föreskrift mot bestämmelse att, innan den vederbörligen justerade vägfyrektalslängden tillställdes vägstyrelsen, genom kommunalnämndens föranstaltande avskrift därav skulle tagas att tjäna såsom röstlängd för kommunens väghållningsskyldiga å kommunalstämma, eller eventuellt mot föreskrift om vägfyrektalslängdens upprättande i två exemplar. Med avseende å de rätt betydande kostnader, som skulle bliva förbundna med vägfyrektalslängdernas avskrivande eller upprättande i två exemplar, har jag emellertid ansett det böra tagas under övervägande, huruvida icke vägfyrektalslängden lämpligen kunde, efter det granskning och justering vederbörligen ägt rum, kvarbliva i förvar hos kommunalstämмоordföranden och av honom vid behov tillhandahållas vägstyrelsen; och har jag kommit till den uppfattningen, att några betänkligheter av allvarligare art icke möta mot en sådan anordning. De vägstämmor, som hållas utöver den ordinarie stämman i augusti, torde i regel ej vara särdeles talrika och inskaffandet från kommunerna av vägfyrektalslängderna till de särskilda vägstämmorna synes ej böra vålla någon avsevärd omgång eller svårighet.

Då vägstyrelsens ordförande enligt bestämmelse i 52 § väglagen har att på förhand underrätta vederbörande kommunalstämmors ordförande om vägstämmas hållande, synes han därvid lämpligen kunna rek-

virera vägfyrektalslängden, som då kan av kommunombudet medtagas till vägstämman för att efter vägstämman återställas. Skulle vägfyrektalslängden av annan anledning än vägstämmas hållande vara erforderlig för vägstyrelsen, lärers dess införskaffande ej heller möta svårighet. Jag finner mig alltså böra förorda bestämmelse därom, att vägfyrektalslängden behålles av kommunalstämmans ordförande och av honom vid behov tillhandahålles vägstyrelsen.

Som de av mig förordade bestämmelserna, i vad rör vägfyrektalslängdens granskning och justering, kunna få tillämpning först beträffande den längd, som kommer att upprättas under år 1920, torde särskilda bestämmelser vara erforderliga med avseende å den under år 1919 upprättade längden. I allmänhet lärers väl dennas granskning och justering komma att ske i enahanda ordning som förut. En sålunda granskad och justerad vägfyrektalslängd måste anses i laga ordning justerad. Uttrycklig bestämmelse därom synes emellertid böra meddelas. Därest av någon anledning granskningen och justeringen fördröjas, så att justeringen ej företages å decemberstämman innevarande år utan först efter ingången av år 1920, synes icke heller detta böra utgöra hinder för dess godtagande.

Emellertid torde det med avseende å den bristande överensstämmelsen mellan bestämmelsen i 59 § väglagen och det nya innehållet av de stadganden i förordningen om kommunalstyrelse på landet, till vilka denna bestämmelse hänför sig, kunna antagas, att vederbörande i enstaka fall nu underlåta att föranstalta om vägfyrektalslängdens framläggande till granskning eller om längdens justering, liksom det icke lärers vara uteslutet, att granskningen eller justeringen företages i annan än av mig nu angiven ordning. För sådana fall synes böra föreskrivas, att vederbörande kommunalstämмоordförande skall, oberoende av årstiden, omedelbart föranstalta om vägfyrektalslängdens framläggande till granskning på sätt beträffande debiterings- och uppbördslängden är föreskrivet samt att de väghållningsskyldiga hava att, efter det tiden för granskningen utgått, snarast möjligt företaga längden till justering å kommunalstämma.

I överensstämmelse med de av mig nu angivna grunder har jag låtit inom jordbruksdepartementet upprätta förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd.

Föredraganden uppläste härefter ifrågavarande förslag, vilka skulle såsom bilagorna A och B fogas till detta protokoll; och hemställde, att lagrådets utlåtande över förslagen måtte för det ändamål, § 87 rege- ringsformen omförmäler, genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter bi- trädde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.

Bilaga A.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

Häri genom förordnas, att 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vägskatten — — — bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet — — — av vägstämmoprotokollet. Vägfyrktalslängden skall senast den 1 december insändas till kommunalstämmans ordförande, varefter längden skall framläggas till granskning och företagas till justering av de väghållningsskyldiga å kommunalstämma i enahanda ordning, som är föreskriven i fråga om granskning och justering av kommunens debiterings- och uppbördslängd. Den justerade vägfyrktalslängden skall förvaras av kommunalstämmans ordförande och vid behov tillställas vägstyrelsen, som omedelbart efter begagnandet skall återställa längden till bemälda ordförande.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Bilaga B.***Förslag**

till

Lag

**med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av
under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd.**

1 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd före denna lags ikraftträdande undergått granskning och justering i den ordning, som föreskrives beträffande kommuns debiterings- och uppbördslängd, skall längden lända till efterrättelse såsom vederbörligen justerad. Har sådan granskning eller justering skett först efter ingången av år 1920, vare det ock gällande.

2 §.

Har under år 1919 upprättad vägfyrektalslängd vid denna lags ikraftträdande icke undergått granskning och justering på sätt i 1 § sägs, skall kommunalstämmans ordförande ofördröjligen föranstalta om längdens framläggande till granskning i den beträffande granskning av kommuns debiterings- och uppbördslängd föreskrivna ordning, och skola de väghållningsskyldiga, så snart ske kan efter utgången av den tid, varunder längden sålunda skall hållas vederbörande tillgänglig, företaga längden till justering å kommunalstämma.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd tisdagen
den 17 februari 1920.

Närvarande:

Justitieråden AMÉEN,
friherre LEIJONHUFVUD,
EDELSTAM,
Regeringsrådet LINNÉR.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 5 december 1919, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättade förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av kanslirådet Erland Falk.

Förstnämnda lagförslag lämnades av lagrådet utan anmärkning.

Beträffande förslaget till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd yttrade lagrådet:

Första och andra punkterna av 1 § i förevarande lag hava med den lydelse de erhållit enligt förslaget kommit att delvis sammanfalla till sitt innehåll. För att tydligt utmärka vad som enligt motiveringen är avsett torde i lagrummet böra stadgas att, om vägfyrktalslängd, som upprättats under år 1919, undergått granskning och justering inom

tid och i den ordning, som föreskrives beträffande kommuns debiterings- och uppbördslängd, skall längden lända till efterrättelse såsom vederbörligen justerad, samt att, om granskning och justering på sätt nyss sagts skett först efter ingången av år 1920, men före denna lags ikraftträdande, detta också skall gälla.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20
februari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON.

Tillförordnade chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petrén anmälde lagrådets den 17 i denna månad avgivna utlåtande över de den 5 december 1919 till lagrådet remitterade förslagen till lag om ändrad lydelse av 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och till lag med vissa bestämmelser i fråga om granskning och justering av under år 1919 upprättad vägfyrktalslängd.

Förstnämnda lagförslag hade av lagrådet lämnats utan anmärkning. I fråga om det senare lagförslaget hade lagrådet förordnat en mindre ändring av ordalagen i första paragrafen.

Sedan tillförordnade departementschefen uppläst ett med iakttagande av lagrådets erinran uppgjort förslag till ändrad lydelse av 1 § i sistnämnda lagförslag, hemställde han, att lagförslagen måtte, det senare i sålunda jämkat skick, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Kungl. Maj:ts proposition Nr 116.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.